

CRNA GORA
UPRAVA ZA STATISTIKU

METODOLOGIJA

SOCIJALNA ZAŠTITA U CRNOJ GORI
(ESSPROS)

89	METODOLOŠKO UPUTSTVO	89
-----------	-----------------------------	-----------

Podgorica, avgust 2022. godine

Sadržaj

Pravni osnov	3
METODOLOŠKE OSNOVE.....	3
1. Cilj i sadržaj statističkog istraživanja.....	3
2. Izvori i metodi prikupljanja podataka.....	3
3. Jedinice posmataranja	4
4. Obuhvat istraživanja.....	6
5. Definicije osnovnih obilježja – indikatora	10
6. Usaglašenost sa međunarodnim standardima i preporukama	11
7. Povjerljivost podataka	11
8. Organizacija istraživanja	12
9. Diseminacija.....	12
10. Revizija podataka.....	12
PRILOG	13

PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za sprovođenje statistike socijalne zaštite u Crnoj Gori (ESSPROS metodologija) je Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Službeni list Crne Gore", br. 018/12, 047/19) i Godišnji plan zvanične statistike za 2022. godinu ("Službeni list Crne Gore", br. 2/2022).

METODOLOŠKE OSNOVE

1. Cilj i sadržaj statističkog istraživanja

ESSPROS (Evropski sistem integrisane statistike socijalne zaštite) je harmonizovani sistem koji služi kao instrument analize i uporedivosti finansijskih tokova socijalne zaštite. Ciljevi ESSPROS-a su da pruži sveobuhvatan i koherentan opis socijalne zaštite u državama članicama Evropske unije i zemljama kandidatima za članstvo u Evropskoj uniji, kroz obuhvatanje socijalnih davanja i njihovog finansiranja, usmjerenost na međunarodnu uporedivost i usaglašavanje sa drugim statistikama.

Istraživanjem se obezbjeđuju statistički pokazatelji o troškovima socijalne zaštite na nivou cjelokupnog sistema socijalne zaštite, udjelu troškova socijalne zaštite u pojedinim agregatima, npr. bruto domaćem proizvodu, informacije o naknadama socijalne zaštite, načinu njihovog finansiranja, itd.

2. Izvori i metode prikupljanja podataka

Izvori podataka su administrativni podaci prikupljeni od strane izvještajnih jedinica, odnosno, godišnji finansijski izvještaji o radu izvještajnih jedinica.

Izvještajne jedinice su službe koje se bave poslovima finansija administrativnih izvora podataka iz čije nadležnosti su jedinice posmatranja. Podaci se prikupljaju na godišnjem nivou.

Izvještajne jedinice za ESSPROS istraživanje su:

1. Ministarstvo rada i socijalnog staranja Crne Gore,
2. Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore,
3. Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore,
4. Zavod za zapošljavanje Crne Gore,
5. Uprava prihoda i carina Crne Gore,
6. Fond rada,
7. lokalne samouprave,
8. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

3. Jedinice posmatranja

Jedinica posmatranja je program socijalne zaštite. Program socijalne zaštite predstavlja poseban skup pravila, podržan od strane jedne ili više institucionalnih jedinica, koji reguliše raspodjelu davanja socijalne zaštite i njihovo finansiranje. Program socijalne zaštite u svakom trenutku treba da zadovolji uslov da je za njega moguće sastaviti odvojen račun prihoda i rashoda i da prvenstveno bude odabran tako da pruža zaštitu od jednog rizika ili potrebe i pokriva jednu specifičnu grupu korisnika.

Programi socijalne zaštite se razvrstavaju u odgovarajuće kategorije na osnovu pet zadatih kriterijumima:

- **Donošenje odluka** - odnosi se na jedinicu koja donosi najvažnije odluke. Prema ovom kriterijumu programi socijalne zaštite mogu biti programi koje kontroliše državna administracija ili oni koje ne kontroliše državna administracija.
- **Zakonska obaveza** – odnosi se na pravila propisana zakonom koja se tiču članstva zaštićenih osoba. Prema ovom kriterijumu programi socijalne zaštite mogu biti obavezni i neobavezni. Obavezni programi su programi socijalne zaštite u kojima članstvo kao obavezno određuje država. Neobavezni programi su svi programi socijalne zaštite u kojima članstvo nije obavezno odlukom države.
- **Utvrđivanje prava** – podrazumijeva osnov po kojem zaštićena osoba ispunjava uslov za socijalno davanje. Prema ovom kriterijumu programi socijalne zaštite mogu biti zasnovani na plaćanju doprinosa ili oni koji nisu zasnovani na plaćanju doprinosa.
- **Polje primjene (obuhvat)** – odnosi se na stanovništvo koje je zaštićeno programom socijalne zaštite (cjelokupno stanovništvo), dio stanovništva ili posebne grupe stanovništva. Prema ovom kriterijumu programi socijalne zaštite mogu biti univerzalni, opšti ili posebni.
  - *Univerzalni programi* su programi koji se odnose na cijelo stanovništvo, čime se podrazumijeva da svi stanovnici ili državljani, bez obzira na njihov društveni i profesionalni status, imaju pravo na primanje socijalnih naknada u slučaju specifičnih rizika ili potreba,
  - *Opšti programi* su programi koji se odnose na ekonomski aktivno stanovništvo,
  - *Specijalni programi* su programi koji su razvijeni za specifičan, ograničeni dio stanovništva.
- **Nivo zaštite** - podrazumijeva nivo zaštite koji program obezbjeđuje. Prema ovom kriterijumu programi socijalne zaštite mogu biti osnovni ili dopunski.
  - *Osnovni programi* su programi socijalne zaštite koji obezbjeđuju osnovni nivo zaštite.
  - *Dopunski programi* su programi socijalne zaštite koji dopunjavaju novčane naknade koje se dodjeljuju iz osnovnog programa, proširuju obuhvat osnovnog programa, ili zamjenjuju osnovni program kada uslovi za ostvarivanje prava na osnovni program nisu ispunjeni.

Jedinice posmatranja (programi socijalne zaštite) su definisani sledećim zakonskim i podzakonskim aktima:

1. Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 054/03, 039/04, 061/04, 079/04, 081/04, 029/05, 014/07, 047/07, ("Službeni list Crne Gore", br. 012/07, 013/07, 079/08, 014/10, 078/10, 034/11, 039/11, 040/11, 066/12, 036/13, 038/13, 061/13, 006/14, 060/14 060/14, 010/15, 044/15, 042/16, 055/16, 80/2020),
2. Zakon o obaveznom zdravstvenom osiguranju Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 006/16, 002/17, 022/17 013/18, 067/19),
3. Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti ("Službeni list Crne Gore", br. 024/19),
4. Zakon o Fondu Rada ("Službeni list Crne Gore", br. 088/09, 039/11, 039/15, 052/16, 080/20),
5. Zakon o radu ("Službeni list Crne Gore", br. 074/19),
6. Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom ("Službeni list Crne Gore", br. 049/08, 073/10, 039/11, 055/16),
7. Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti ("Službeni list Crne Gore", br. 027/13, 001/15, 042/15, 047/15, 056/16, 066/16, 001/17, 031/17, 042/17, 050/17),
8. Zakon o boračkoj i invalidskoj zaštiti ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 069/03, "Službeni list Crne Gore", br. 021/08, 073/10, 040/11, 001/15, 052/16),
9. Zakon o povlastici na putovanje lica sa invaliditetom ("Službeni list Crne Gore", br. 080/08, 040/11, 010/15, 050/17),
10. Odluka o pravima i oblicima socijalne i dječje zaštite i uslugama socijalne zaštite na nivou lokalnih samouprava,
11. Pravilnici o bližim uslovima i postupku za ostvarivanje jednokratne novčane pomoći na nivou lokalnih samouprava,
12. Odluka o isplati jednokratnih socijalnih pomoći za opremu novorođenčadi na nivou lokalnih samouprava,
13. Zaključak Vlade - Program i uputstvo o postupku i načinu sprovođenja Programa subvencioniranja računa za električnu energiju,
14. Pravilnik o uslovima smještaja i načinu obezbjeđivanja smještaja azilanta i stranca pod supsidijarnom zaštitom,
15. Uredba o načinu ostvarivanja prava raseljenih lica iz bivših jugoslovenskih republika i interno raseljenih lica sa Kosova koja borave u Crnoj Gori ("Službeni list Crne Gore", br. 036/15, 045/17),
16. Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni list Crne Gore", br. 13/07, 79/08, 86/09, 78/10, 14/12, 62/13, 008/15, 022/17, 042/19),
17. Odluka o bližim uslovima i postupku za isplatu staračke nakanade ("Službeni list Crne Gore", br. 52/15, 004/16, 021/17),
18. Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica ("Službeni list Crne Gore", br. 086/09, 073/10, 040/11, 014/12, 006/13, 062/13, 060/14 079/15, 083/16, 067/19).

4. Obuhvat istraživanja

Prema metodologiji ESSPROS na nivou Crne Gore definisano je dvadeset programa socijalne zaštite:

Programi socijalne zaštite

- **Obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje (opšti uslovi)**

Program obuhvata prava koja proizilaze iz opštih uslova penzijskog i invalidskog osiguranja, kojeg sprovodi Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore. Program se finansira iz socijalnih doprinosa, dijelom iz državnog budžeta i ostalih prihoda.

- **Obavezno zdravstveno osiguranje**

Program obuhvata prava koja proizilaze iz obaveznog zdravstvenog osiguranja Crne Gore kojeg sprovodi Fond zdravstvenog osiguranja Crne Gore. Finansira se iz socijalnih doprinosa, dijelom iz državnog budžeta i ostalih prihoda.

- **Zapošljavanje i osiguranje za slučaj nezaposlenosti**

Program obuhvata prava koja proizilaze iz obaveznog osiguranja za slučaj nezaposlenosti kojeg sprovodi Zavod za zapošljavanje Crne Gore. Program se finansira iz socijalnih doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti, državnog budžeta i ostalih prihoda.

- **Osiguranje prava za slučaj stečaja ili tehnološkog viška**

Program obuhvata prava na isplatu neisplaćenih potraživanja zaposlenih, kojima je radni odnos prestao usljed pokretanja stečaja kod poslodavca. Program sprovodi Fond rada, a finansira se iz socijalnih doprinosa, dijelom iz državnog budžeta i ostalih prihoda.

- **Profesionalna rehabilitacija i zapošljavanje osoba sa invaliditetom**

Program obuhvata prava na profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom. Program sprovodi Fond za profesionalnu rehabilitaciju lica sa invaliditetom. Finansira se iz posebnog doprinosa koji uplaćuju poslodavci, dijelom iz državnog budžeta i ostalih prihoda.

- **Osnovna materijalna davanja u socijalnoj zaštiti**

Program obuhvata prava na osnovna materijalna davanja u socijalnoj zaštiti (materijalno obezbjeđenje porodice, dodatak za njegu i pomoć, lična invalidnina itd.). Program sprovodi Ministarstvo rada i socijalnog staranja, a finansira se iz državnog budžeta.

- **Osnovna materijalna davanja iz dječje zaštite**

Program obuhvata prava na osnovna materijalna davanja iz dječje zaštite (novčana naknada za novorođeno dijete, dječji dodatak, troškovi ishrane u predškolskim ustanovama, naknade majkama sa troje i više djece, itd.). Program sprovodi Ministarstvo rada i socijalnog staranja, a finansira se iz državnog budžeta.

- **Usluge socijalne i dječje zaštite**

Program obuhvata prava na usluge socijalne i dječje zaštite (porodični smještaj i hraniteljstvo, smještaj u ustanovama za stara lica, ustanovama za lica sa invaliditetom, itd.). Program sprovodi Ministarstvo rada i socijalnog staranja, a finansira se iz državnog budžeta.

- **Program boračke i invalidske zaštite (prava ratnih veterana, preminulih ratnih veterana, ratnih invalida, civilnih invalida rata i članova njihovih porodica)**

Program obuhvata prava ratnih veterana, preminulih ratnih veterana, ratnih invalida, civilnih invalida rata i članova njihovih porodica. Program sprovodi Ministarstvo rada i socijalnog staranja, a finansira se iz državnog budžeta.

- **Program individualnih poljoprivrednika**

Program obuhvata prava koja se odnose na individualne poljoprivrednike. Program sprovodi Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, a finansira se iz budžeta.

- **Program poslodavaca – (Plaćeno bolovanje poslodavaca)**

Program obuhvata naknade zarade zaposlenima za vrijeme privremene spriječenosti za rad do 60 dana koje plaćaju poslodavci. Program se finansira iz direktnih plaćanja poslodavaca.

- **Program povlastica u unutrašnjem putničkom saobraćaju lica sa invaliditetom**

Program obuhvata prava na povlastice na putovanje u unutrašnjem putničkom saobraćaju lica sa invaliditetom koji sprovodi Ministarstvo rada i socijalnog staranja. Program se finansira iz državnog budžeta.

- **Socijalna pomoć na lokalnom nivou – Glavni Grad**

Program obuhvata prava na jednokratne pomoći, troškove javne kuhinje, poklon-pakete za novorođenu djecu, odmor i rekreaciju djece, pomoć i njegu starih lica, smeštaj uz podršku, itd. Program se finansira se iz budžeta Glavnog grada.

- **Socijalna pomoć na lokalnom nivou - ostale opštine u Crnoj Gori**

Program obuhvata prava na jednokratne pomoći, naknade za novorođenu djecu, pomoć i njegu starijih lica, odmor i rekreaciju djece, itd. Program se finansira iz budžeta jedinica lokalne samouprave.

- **Program subvencionisanja računa za električnu energiju**

Program obuhvata prava na subvencije računa za električnu energiju koje se finansiraju iz državnog budžeta. Program sprovodi Ministarstvo rada i socijalnog staranja.

- **Socijalna pomoć licima kojima je priznat status izbjeglice i koja traže azil**

Program obuhvata prava koja se odnose lica koja traže azil, raseljena lica iz bivših Jugoslovenskih republika i interno raseljenih lica sa Kosova, a finansira se iz državnog budžeta, donacija u ostalih prihoda.

- **Socijalna zaštita poslodavaca isključujući plaćeno bolovanje**

Program obuhvata troškove poslodavaca po osnovu prava zaposlenih definisana zakonima ili kolektivnim ugovorima (otpremnine, solidarne pomoći, itd.).

- **Obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje (posebni uslovi) – posebne kategorije državnih službenika**

Program obuhvata prava koja proizilaze iz „posebnih uslova“ penzijskog i invalidskog osiguranja, kojeg sprovodi Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, a odnosi se na posebne kategorije državnih službenika. Program se finansira iz socijalnih doprinosa poslodavaca.

- **Obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje (posebni uslovi) – radnici u rudnicima uglja**

Program obuhvata prava koja proizilaze iz „posebnih uslova“ penzijskog i invalidskog osiguranja, kojeg sprovodi Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, a odnosi se na radnike u rudnicima uglja. Program se finansira iz socijalnih doprinosa poslodavaca.

- **Obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje (posebni uslovi) - roditelji ili staratelji djeteta sa teškim invaliditetom**

Program obuhvata prava koja proizilaze iz „posebnih uslova“ penzijskog i invalidskog osiguranja, kojeg sprovodi Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, a odnosi se na roditelje ili staratelje djece sa teškim invaliditetom. Program se finansira iz socijalnih doprinosa poslodavaca.

Od 2020. godine, programima socijalne zaštite su bila obuhvaćena socijalna davanja koje je u okviru Programa pružanja podrške privredi i zaposlenima, u cilju ublažavanja negativnih efekata epidemije novog korona virusa COVID19, obezbijedila Vlada Crne Gore.

5. Definicije osnovnih obilježja – indikatora

Socijalna zaštita obuhvata sve intervencije od strane državnih ili privatnih tijela namijenjene smanjenju finansijskog opterećenja domaćinstava i pojedinaca od definisanog niza rizika ili potreba, pod uslovom da ne postoji istovremeno uzajamno ili individualno rješenje, intervencije u kojima je primalac socijalne zaštite dužan da istovremeno obezbijedi nešto ekvivalentne vrijednosti u zamjenu.

U osnovnom sistemu socijalna davanja su razvrstana prema funkciji i prema vrsti. Funkcija socijalnog davanja odnosi se na primarnu svrhu za koju se socijalna zaštita obezbjeđuje, bez obzira na zakonske ili institucionalne odredbe. Rizici ili potrebe koje zahtijevaju socijalnu zaštitu prema ESSPROS metodologiji prikazuju se kao funkcije programa socijalne zaštite i obuhvataju:

Bolest / zdravstvena zaštita – podrazumijeva prihode i novčanu pomoć u vezi sa fizičkom ili duševnom bolešću, isključujući invaliditet, dok potreba zdravstvene zaštite obuhvata održavanje, vraćanje i poboljšanje zdravlja zaštićenih osoba bez obzira na uzrok poremećaja.

Invaliditet – obuhvata novčane ili nenovčane pomoći, osim zdravstvene zaštite, u vezi s nemogućnošću fizički ili mentalno hendikepiranih lica da se bave ekonomskim i društvenim aktivnostima.

Starost – obuhvata prihode, novčane ili nenovčane pomoći (isključujući zdravstvenu zaštitu), u vezi sa starošću.

Naslednici – obuhvata prihode i novčane ili nenovčane pomoći u vezi sa smrću člana porodice.

Porodica / djeca – obuhvata novčane ili nenovčane pomoći, (isključujući zdravstvenu zaštitu), u vezi sa troškovima trudnoće, porođaja i usvojenja, odgoja djece i zaštite – brige ostalih članova porodice.

Nezaposlenost – podrazumijeva prihode, novčane ili nenovčane pomoći u vezi s nezaposlenošću.

Socijalna isključenost koja nije drugdje klasifikovana - obuhvata novčane ili nenovčane pomoći, (isključujući zdravstvenu zaštitu), koje su specifično namijenjene suzbijanju socijalne isključenosti kada ona nije pokrivena ostalim funkcijama.

Ukupni troškovi socijalne zaštite obuhvataju ukupne troškove za naknade socijalne zaštite, administrativne troškove i ostale izdatke.

Ukupni troškovi za naknade socijalne zaštite obuhvataju naknade socijalne zaštite u funkcijama bolest/zdravstvena zaštita, invaliditet, starost, nasljednici, porodica/djeca, nezaposlenost i socijalna isključenost koja nije drugdje klasifikovana.

Naknade socijalne zaštite, kao najveći izdatak programa socijalne zaštite, predstavljaju novčane ili nenovčane transfere izvršene od strane programa socijalne zaštite prema domaćinstvima ili pojedincima namijenjeni ublažavanju finansijskog opterećenja od definisanog niza rizika ili potreba. Dije se na naknade koje se dodjeljuju bez provjere materijalnog stanja i naknade socijalne zaštite koje se dodjeljuju na bazi provjere materijalnog stanja. Prema vrsti socijalne naknade mogu biti novčane ili nenovčane. Novčane naknade se odnose na novčana plaćanja, dok nenovčane naknade se odnose na nadoknade troškova i direktno pružene robe i usluge.

Administrativni troškovi predstavljaju troškove na teret programa za njegovo upravljanje i vođenje. Obuhvataju troškove za registraciju korisnika, prikupljanje doprinosa, administraciju naknada, inspekciju, reosiguranje, finansijsko upravljanje, opšte režijske troškove, itd.

Ostali izdaci su različiti izdaci programa socijalne zaštite.

Ukupni prihodi socijalne zaštite prema vrsti obuhvataju socijalne doprinose, doprinose opšte države i ostale prihode.

Socijalni doprinosi su troškovi poslodavaca za svoje zaposlene ili samih zaštićenih osoba radi obezbjeđenja prava na socijalna davanja.

Opšti doprinosi države obuhvataju troškove države za vođenje programa socijalne zaštite koji su pod kontrolom države, koji nisu zasnovani na doprinosima i troškove za finansijsku podršku koju država pruža drugim rezidentnim programima socijalne zaštite.

Ostali prihodi su razni tekući prihodi programa socijalne zaštite.

6. Usaglašenost sa međunarodnim standardima i preporukama

Prikupljanje podataka o rashodima socijalne zaštite u potpunosti je usaglašeno sa metodološkim preporukama i standardima navedenim u pravnim propisima EUROSTAT-a čime je obezbijeđena međunarodna uporedivost podataka. Korišćene su definicije i preporuke obuhvaćene regulativama (The European Parliament and Council Regulation No 458/2007, Commission Regulation No 1322/2007, Commission Regulation No 10/2008, Commission Regulation No 110/2011, Commission Regulation No 263/2011, Metodologija ESSPROS (European system of integrated social protection statistics ESSPROS - 2019 edition, Compendium of methodological clarifications ESSPROS: European system of integrated social protection statistics – 2021 edition).

7. Povjerljivost podataka

Podaci dobijeni od izvještajnih jedinica predstavljaju službenu tajnu i koriste se isključivo u statističke svrhe i ne mogu se objavljivati niti stavljati na raspolaganje bilo kom korisniku. Rezultati istraživanja objavljuju na agregiranom nivou i u potpunosti je obezbijedena tajnost individualnih podataka.

8. Organizacija istraživanja

U skladu sa Planom i Programom statističkih istraživanja, organizacija istraživanja se odnosi na pripremu upitnika i uputstava izvještajnim jedinicama, prikupljanje, obradu i diseminaciju podataka.

9. Diseminacija

Socijalna zaštita u Crnoj Gori (ESSPROS metodologija) objavljuje se shodno Kalendaru objavljivanja statističkih podataka Uprave za statistike u formi godišnjeg saopštenja na sajtu Uprave za statistiku Crne Gore www.monstat.org. Podaci se od izvještajnih jedinica prikupljaju na godišnjem nivou, a objavljuju na nivou Crne Gore. Podaci su raspoloživi od 2016. godine i nalaze se na sajtu MONSTAT-a, link: <http://www.monstat.org/cg/page.php?id=1874&pageid=79>

10. Revizija podataka

Podaci prikupljeni putem istraživanja ESSPROS mogu biti podložni revizijama zbog pronalaženja novih izvora podataka, poboljšanju u korišćenju postojećih izvora podataka ili daljih usklađivanja sa metodologijom ESSPROS.

PRILOG

Funkcija:	Izveštajne jedinice:	Pravni osnov:
Bolest/ zdravstvena zaštita	Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore i Uprava prihoda i carina Crne Gore	Zakon o obaveznom zdravstvenom osiguranju Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 006/16, 002/17, 022/17, 013/18, 067/19).
Invaliditet	Fond Penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, lokalna samouprava	Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju Crne Gore ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 054/03, 039/04, 061/04, 079/04, 081/04, 029/05 014/07, 047/07, 012/07, 013/07, 079/08, 014/10, 078/10, 034/11, 039/11, 040/11, 066/12, 036/13, 038/13, 061/13, 006/14, 060/14 060/14, 010/15, 044/15, 042/16, 055/16,80/2020), Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom ("Službeni list Crne Gore", br. 049/08, 073/10, 039/11,055/16), Zakon o povlastici na putovanje lica sa invaliditetom ("Službeni list Crne Gore", br. 080/08, 040/11, 010/15, 050/17), Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti ("Službeni list Crne Gore", br. 027/13, 001/15, 042/15, 047/15, 056/16, 066/16, 001/17, 031/17, 042/17, 050/17), Zakon o boračkoj i invalidskoj zaštiti ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 069/03, "Službeni list Crne Gore", br. 021/08, 073/10, 040/11, 001/15, 052/16), Odluka o pravima i oblicima socijalne i dječje zaštite i uslugama socijalne zaštite na nivou lokalnih samouprava.
Starost	Fond Penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, lokalna samouprava, Uprava prihoda i carina Crne Gore	Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju Crne Gore ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 054/03, 039/04, 061/04, 079/04, 081/04, 029/05 014/07, 047/07, 012/07, 013/07, 079/08, 014/10, 078/10, 034/11, 039/11, 040/11, 066/12, 036/13, 038/13, 061/13,006/14, 060/14 060/14, 010/15, 044/15, 042/16, 055/16,80/2020), Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti ("Službeni list Crne Gore", br. 027/13, 001/15, 042/15, 047/15, 056/16, 066/16, 001/17, 031/17, 042/17, 050/17), Zakon o boračkoj i invalidskoj zaštiti ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 069/03, Službeni list Crne Gore", br. 021/08, 073/10, 040/11, 001/15, 052/16), Odluka o bližim uslovima i postupku za isplatu staračke nakanade ("Službeni list Crne Gore", br. 52/15, 004/16, 021/17), Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica ("Službeni list Crne Gore", br. 086/09, 073/10, 040/11, 014/12, 006/13, 062/13, 060/14 079/15, 083/16, 067/19), Odluka o pravima i oblicima socijalne i dječje zaštite i uslugama socijalne zaštite na nivou lokalnih samouprava.
Naslednici	Fond Penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju Crne Gore ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 054/03, 039/04, 061/04, 079/04, 081/04, 029/05 014/07, 047/07, 012/07, 013/07, 079/08, 014/10, 078/10, 034/11, 039/11, 040/11, 066/12, 036/13, 038/13, 061/13,006/14, 060/14 060/14, 010/15, 044/15, 042/16, 055/16), Zakon o boračkoj i invalidskoj zaštiti ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 069/03, "Službeni list Crne

		Gore", br. 021/08, 073/10, 040/11, 001/15, 052/16), Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti ("Službeni list Crne Gore", br. 027/13, 001/15, 042/15, 047/15, 056/16, 066/16, 001/17, 031/17, 042/17, 050/17).
Porodica/ djeca	Ministarstvo rada i socijalnog staranja, lokalna samouprava	Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti ("Službeni list Crne Gore", br. 027/13, 001/15, 042/15, 047/15, 056/16, 066/16, 001/17, 031/17, 042/17, 050/17), Odluka o pravima i oblicima socijalne i dječje zaštite i uslugama socijalne zaštite na nivou lokalnih samouprava, Odluka o isplati jednokratnih socijalnih pomoći za opremu novorodjenčadi na nivou lokalnih samouprava.
Nezaposlenost	Zavod za zapošljavanje Crne Gore, Fond rada Crne Gore, Uprava prihoda i carina Crne Gore	Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti ("Službeni list Crne Gore", br. 024/19), Zakon o Fondu Rada ("Službeni list Crne Gore", br. 088/09, 039/11, 039/15, 052/16), Zakon o radu ("Službeni list Crne Gore", br. 074/19), Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica ("Službeni list Crne Gore", br. 086/09, 073/10, 040/11, 014/12, 006/13, 062/13, 060/14, 079/15, 083/16, 067/19).
Socijalna isključenost koja nije drugdje klasifikovana	Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Lokalna samouprava, Uprava prihoda i carina Crne Gore	Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti ("Službeni list Crne Gore", br. 027/13, 001/15, 042/15, 047/15, 056/16, 066/16, 001/17, 031/17, 042/17, 050/17), Zakon o boračkoj i invalidskoj zaštiti ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 069/03, "Službeni list Crne Gore", br. 021/08, 073/10, 040/11, 001/15, 052/16), Odluka o pravima i oblicima socijalne i dječje zaštite i uslugama socijalne zaštite na nivou lokalnih samouprava, Pravilnik o bližim uslovima i postupku za ostvarivanje jednokratne novčane pomoći na nivou lokalnih samouprava, Zaključak Vlade - Program i uputstvo o postupku i načinu sprovođenja Programa subvencioniranja računa za električnu energiju, Pravilnik o uslovima smještaja i načinu obezbjeđivanja smještaja azilanta i stranca pod supsidijarnom zaštitom, Zakon o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca ("Službeni list list Crne Gore", br. 002/17), Uredba o načinu ostvarivanja prava raseljenih lica iz bivših jugoslovenskih republika i interno raseljenih lica sa Kosova koja borave u Crnoj Gori ("Službeni list Crne Gore", br. 036/15, 045/17), Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica ("Službeni list Crne Gore", br. 086/09, 073/10, 040/11, 014/12, 006/13, 062/13, 060/14, 079/15, 083/16, 067/19).